

Repetitorium vyšších rostlin 6

Vít Grulich

Lamiaceae

- součást asteridové větve dvouděložných

Lamiaceae

- byliny
- polokeře
  - vzácně liány
  - vzácně větší keře nebo stromky

Lamiaceae

- listy jednoduché
  - mohou být členěné
  - výjimečně složené
- vždy vstřícné
  - křížmostojné uspořádání
- palisty chybějí

Cedronella canariensis
www.botany.cs.tamu.edu

Lamiaceae

- květenství odvozeno od vidlanu
  - nejčastěji lichopřeslen

Origanum vulgare

Nepeta cataria
www.toyen.uio.no

Nepeta cataria
Foto: Norman Hagen

Lamiaceae

- květní obaly rozlišené
- kalich srostlý
  - vždy vytrvalý
  - bývá zygomorfní
- koruna srostlá
  - většinou výrazně zygomorfní
  - spodní a horní pysk
    - horní pysk někdy zakrnělý

Lamiaceae

- tyčinky nejčastěji 4
  - zpravidla 2 + 2 různě dlouhé
  - řidčeji 2
- gyneceum cenokarpní, z 2 plodolistů
  - gynobazická čnělka
  - v každém plodolistu vždy 2 vajíčka
    - placenta marginální
- plod tvrdky
  - ukryty ve vytrvalém kalichu

Lamiaceae

- časté silice
  - léčivé
- alkaloidy vzácné

Lamiaceae

- kosmopolitní čeleď
  - 200 rodů, 3 000 druhů
  - v tropech nemnoho
  - v chladných oblastech zřídka
  - těžiště v sušších subtropech

Lamiaceae

- stanoviště rozmanitá
  - zpravidla suchá
- lesy
- louky
- mokřady
- stepi
- plevele

Ajuga

Ajuga reptans

Ajuga pyramidalis

Ajuga genevensis

Ajuga

Ajuga chamaepitys

Ajuga yva

Teucrium

Teucrium chamaedrys

Teucrium montanum

Teucrium

Teucrium botrys

Teucrium scordium

Salvia

Salvia sclarea

Salvia pratensis

Salvia glutinosa

Salvia

Salvia canariensis
www.biologie.uni-regensburg.de

© P. Schönfelder

Salvia marjamae

Salvia officinalis

Lamium

Lamium orvala

Lamium maculatum

Lamium

Galeobdolon montanum

Lamium amplexicaule

Galeobdolon luteum

Melittis

Melittis melissophyllum

Prunella

Prunella grandiflora

Galeopsis

Galeopsis speciosa

Galeopsis angustifolia

Thymus

Thymus praecox

Thymus pulegioides

Micromeria

Micromeria forbesii

Micromeria imbricata

Micromeria remota

Stachys

Stachys recta

Stachys obliqua

Sideritis

Sideritis cretica

www.biologie.uni-regensburg.de

© P. Schönfelder

Sideritis romana

www.jardin-mundani.org

© Jardin Mundani ©

© Jardin Mundani ©

Dracocephalum Acinos

Dracocephalum austriacum
www.rostliny.nikde.cz

Acinos alpina

Otostegia

Rosmarinus

Rosmarinus officinalis

Otostegia fruticosa

Lavandula

Lavandula stoechas

Lavandula angustifolia

Lavandula

Lavandula rotundifolia

Lavandula coronopifolia

Lavandula dentata

Lavandula

Lavandula pubescens

Lavandula nimmoi

Phlomis

Phlomis tuberosa
www.em.ca

Phlomis fruticosa

Boraginaceae

- součást asteridové větve dvouděložných

Boraginaceae

- byliny
  - občas jednoletky
  - nebo víceleté monokarpické
- polokeře
  - vzácně větší keře nebo stromky

Boraginaceae

- listy jednoduché
- střídavé
  - řidčeji některé vstřícné
- palisty chybějí
- květenství odvozeno od vijanu

Boraginaceae

- květní obaly rozlišené
- kalich srostlý
  - vždy vytrvalý
  - někdy bývá zygomorfní
- koruna srostlá
  - většinou aktinomorfni
    - někdy nezřetelně zygomorfní

Boraginaceae

- tyčinky nejčastěji 4
- gyneceum cenokarpní, z 2 plodolistů
  - gynobazická čnělka
  - v každém plodolistu vždy 2 vajíčka
    - placenta marginální
- plod tvrdky
  - ukryty ve vytrvalém kalichu
- výjimečně bobule

Boragiaceae

- kosmopolitní čeleď
  - 100 rodů, 2 000 druhů
  - v tropech nemnoho
  - v chladných oblastech téměř chybí
  - těžiště v sušších subtropech

Boraginaceae

- stanoviště rozmanitá
  - zpravidla suchá
- lesy
- louky
- mokřady
- stepi
- plevele

Borago

Borago officinalis

Symphytum

Symphytum officinale

Symphytum bohemicum

Symphytum tuberosum

Pulmonaria

Pulmonaria officinalis

Pulmonaria obscura

Onosma

Alkanna

Onosma javorkae

Alkanna orientalis

Trichodesma

Trichodesma ehrenbergii

Trichodesma africanum

Trichodesma

Trichodesma scottii

Trichodesma microcalyx

Lithospermum

Lithospermum officinale

Lithospermum purpurocaeruleum

Nonea

Asperugo

Nonea pulla

Asperugo procumbens

Myosotis

Myosotis discolor

Myosotis alpestris

Myosotis sylvatica

Echium

Echium maculatum

Echium vulgare
Foto: Egil Michaelsen

Echium vulgare
www.toyen.uio.no

Echium

Echium wildpretii
www.jardin-mundani.org

Echium webbii
www.jardin-mundani.org

Echium

Echium vulcanorum

Tournefortia

Tournefortia argentea

Cordia

Cordia africana

Cordia alliodora